

Świat fizyki

Podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych

zakres podstawowy

pod redakcją Marii Fiałkowskiej

Kraków 2012

ZamKor

Autorzy

Maria Fiałkowska – rozdziały 1 i 3, Jerzy M. Kreiner – rozdziały 2 i 5,
Marek Godlewski i Szymon Godlewski – rozdział 4, Marek Godlewski, Krzysztof Kozak,
Jadwiga Mazur – aneks

Redakcja merytoryczna

Maria Fiałkowska, Barbara Sagnowska

Wirtualne obserwacje z programem Stellarium (www.fizyka.zamkor.pl)

Waldemar Ogłóza, Adam Blokesz

Redakcja językowa

Agnieszka Kochanowska-Sabljak, Magdalena Puda-Blokesz

Rysunki

Katarzyna Mentel

Projekt układu typograficznego

Michał Kędryna

Redakcja techniczna

Michał Kędryna, Stanisław Sagnowski

„Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do nauczania fizyki, na podstawie opinii rzeczoznawców: dr. Bogusława Móla, mgr. Waldemara Reńdy, dr Henryki Kaczorowskiej.

Zakres kształcenia: podstawowy.

Etap edukacyjny: IV.

Typ szkoły: szkoły ponadgimnazjalne.

Rok dopuszczenia 2011.”

Numer ewidencyjny w wykazie (numer dopuszczenia): 394/2011

© Copyright by ZamKor P. Sagnowski i Wspólnicy sp. j.

ul. Tetmajera 19, 31-352 Kraków

tel. 12 623 25 20

faks 12 623 25 24

e-mail: zamkor@zamkor.pl

www.zamkor.pl

ISBN 978-83-60793-75-6

Druk i oprawa

P.W. STABIL, tel. 12 410 28 20, 21

Spis treści

1. Grawitacja	7
1.1. Trochę historii, czyli o odkryciach Kopernika, Keplera i o geniuszu Newtona	8
1.2. O Newtonie i prawie powszechnej grawitacji	13
1.3. Spadanie ciał jako skutek oddziaływań grawitacyjnych	19
1.4. O ruchu po okręgu i jego przyczynie	28
1.5. Siła grawitacji jako siła dośrodkowa. III prawo Keplera. Ruchy satelitów	44
1.6. Co to znaczy, że ciało jest w stanie nieważkości?	58
Sprawdź swoją wiedzę	64
2. Astronomia	69
2.1. Jak zmierzono odległości do Księżyca, planet i gwiazd?	70
2.2. Księżyc – nasz naturalny satelita	79
2.3. Świat planet	87
Sprawdź swoją wiedzę	98
3. Fizyka atomowa	101
3.1. Zjawisko fotoelektryczne zewnętrzne	102
3.2. O promieniowaniu ciał, widmach ciągłych i „wizytówkach” pierwiastków, czyli ich widmach liniowych	113
3.3. Model Bohra budowy atomu wodoru	126
Sprawdź swoją wiedzę	144
4. Fizyka jądra	149
4.1. Odkrycie promieniotwórczości. Promieniowanie jądrowe i jego właściwości.	150
4.2. Oddziaływanie promieniowania jonizującego z materią. Działanie promieniowania na organizmy żywe	157
4.3. Doświadczenie Rutherforda. Budowa jądra atomowego	168

4.4. Prawo rozpadu promieniotwórczego. Metoda datowania izotopowego	175
4.5. Energia wiązania. Reakcja rozszczepienia.....	190
4.6. Bomba atomowa, energetyka jądrowa.....	201
4.7. Reakcje jądrowe, Słońce i bomba wodorowa.....	214
Sprawdź swoją wiedzę	224
5. Świat galaktyk	229
5.1. Nasza Galaktyka	230
5.2. Inne galaktyki.....	235
5.3. Prawo Hubble'a	239
5.4. Teoria Wielkiego Wybuchu	242
Sprawdź swoją wiedzę	245
Aneks.....	247
Odpowiedzi do zadań rachunkowych	253
Skorowidz	261